

Pozdrav sudionicima

A mnoštvu reče: »Kad vidite oblak da se diže na zapadu, odmah kažete: 'Dolazi kiša', i bude tako. Kad vidite da puše južnjak, kažete: 'Bit će sparina', i bude. Licemjeri! Znae prosuditi izgled neba i zemlje. Kako onda ne prosudite ovo vrijeme? Zašto sami od sebe ne sudite što je pravo?« (Lk 12, 54—57).

Okupili smo se, evo, sedamnaesti put na ovoj Obiteljskoj ljetnoj školi da bismo prema oblaku koji se diže sa zapada i južnjaku prosuđivali kakvo će nam biti »vrijeme«. Drugim riječima, pokušat ćemo ovo vrijeme biti narodni meteorolozi koji se moraju osvrnuti i na zapad i na jug da bi osjetili otkud nam vjetar puše i otkuda se oblak diže. U našoj duhovnosti to nazivamo duhovnim razlučivanjem, čitanjem znakova vremena i dešifriranjem Božje volje za naš trenutak i naše prilike. Bez te aktivnosti nema ni duhovnoga života, onog raspoloženja u kojem čovjek nastoji proniknuti u svoju kondiciju Božjega djeteta, u kojemu sam Duh govori Abba, Oče.

Život u harmoniji s glasom Duha u nama rezultira ljudskom i kršćanskom zrelošću pojedinca i obiteljske zajednice, čemu je posvećena i ovogodišnja Obiteljska ljetna škola.

Isus kritizira suvremenike, koji su spretni u znanstveno-iskustvenom promatranju znakova u prirodi. Nije dovoljno konstatirati da nam šume umiru, da nam more cvjeta, da je voda zagađena pesticidima i raznim drugim kemikalijama, da zrak nije više čist, da bi na taj način u sebi registrirali nemir. Jer nemir je plod i drugih znakova, dolazi i iz drugih izvora, iz nesposobnosti da se vidi što je pravo.

Do uvida u ono što je pravo ima više putova. Jedan od njih je i ovakvo zajedničko razlučivanje ili čitanje znakova dobra u nama i oko nas.

Čitanje znakova nije uvijek lagan posao. To je papa Ivan Pavao I u jednoj svojoj katehezi izrazio ovako: »Neki gazda imao radnike, od kojih je jedan bio posebno radin čovjek, i da ga nagradi za njegovu radinost, jednog mu dana odredi lagan posao. Dao mu je da od jedne hrpe krumpira načini tri: na jednu stranu stavlja krupni, na drugu srednji i na treću sitni krumpir. To je i radio cijeli dan i navečer bijaše vrlo umoran i iscrpljen. Na pitanje 'zar nisi imao lagan posao' odgovorio je: 'posao je lagan, ali je iscrpljujuće odvagivanje: teško je odlučiti se koji je krumpir krupniji, a koji sitniji'.«

Neka nam Gospodin, koji nas je ovamo okupio, pomogne da i posao odvagivanja i razlučivanja na ovoj Školi učinimo s radošću i bez velikog umora.

Stjepan Kušan DI
provincijal

Cijenjeni sudionici Obiteljske ljetne škole, dragi prijatelji!

Bilo je to prije dvadeset godina, glasovita '68: mladi su se pobunili protiv društva svojih roditelja, popeli su se na barikade i htjeli silom srušiti dotadašnji društveni sistem jer su ga procijenili neprihvatljivim, dapače, zaprekom za osobnu zrelost. Danas su ti mladi ljudi očevi i majke i nastavljaju graditi civilizaciju svojih očeva i majki. Od proklamirane nove zrelosti ostala je samo uspomena, filmski arhivski materijal.

Ipak, dobro je sjetiti se tih davnih događaja i jedne velike poruke: zrelost se ne stječe rušenjem, dizanjem revolucije, nego tihim, ali upornim radom na sebi i za dobro svijeta oko sebe, imajući pred očima velike ciljeve, svete ideale, neprolazne vrednote.

U tu se perspektivu svojom okvirnom temom i stručnim predavanjima svrstava i ova naša 17. obiteljska ljetna škola. Kroz sva naša predavanja i razmišljanja, međutim, provlači se zlatna nit koja je svojstvena kršćanskom gledanju na svijet i čovjeka: imamo pred očima Božji plan o čovjeku kao okvir, Kristov lik i njegovo evanđelje kao putokaz, a Crkvu i njezine sakramente kao sredstvo za postizanje osobne zrelosti.

U svom pismu Efežanima Pavao se strasno zalaže za kršćansku i ljudsku zrelost: »Velim i zaklinjem da sa sebe skinete i odložite staroga čovjeka koji pripada prijašnjem načinu života, čovjeka koji u varavim požudama ide u propast, te da se iz dana u dan obnavljate duhom u kojem mislite i da se obučete u novoga čovjeka, stvorena na sliku Božju u istinskoj pravednosti i svetosti« (Ef 4, 22—24). O toj zrelosti želimo i mi razmišljati ovih dana. I učiniti — svatko za sebe — korak prema idealu kršćanske i ljudske zrelosti.

To želim svim sudionicima 17. obiteljske ljetne škole!

Mihaly Szentmartoni DI
ravnatelj Obiteljskog centra

Dragi roditelji, djeco, mladi i svi sudionici XVII. obiteljske ljetne škole!*

Otkad je čovjeka na zemlji, postoji susret i sukob zakona i slobode, povjerenja i bojazni, odgovornosti i zrelosti. Time su u čitanjima koja smo upravo čuli (XII. B-nedjelja) zaokupljene i oči i srce starobiblijskog pisca, Jakova apostola, Gospodina Isusa — Spasitelja.

U osvit stvaranja čovjek je postavljen u vrt života — da ga obrađuje i čuva, uz samo jedan zakon: da poštuje stablo života, jer samo od njegovih plodova može živjeti. Kasnija nas povijest izvještava o Deset zakona-zapovijedi, pa o mnoštvu zakona i propisa, gotovo bezbrojnom. Isus dolazi i otkriva: Bog je ljubav. Sav čovjekov odgovor na tu poruku sažet je u jedan zakon: Ljubi Boga i bližnjega. To će kasnije Augustin — koga danas slavimo — sažeti u poznatu izreku: »Ljubi, i radi što hoćeš«. — To je temelj, to su nosivi zidovi zdanja — čovjek i obitelj. Dok su oni zdravi i čvrsti, ne treba vanjskih ograda. Kad oni popuste, podižu se skele i potpornji zakona i propisa. Kornjača, vele, ima oklop — jer ima slabu kralješnicu, jer nema unutarnje snage u sebi. Kod čovjeka vrijedi: Što je manje duha, to je više zakona. I obratno.

* Izrečeno na misi 28. kolovoza 1988.

Pogledajte ovu sliku. Što mislite, što mala ptičica govori svojoj mami, da je ona tako potresno gleda? Ispod je natpis: »Mama, kad ćeš me učiti letjeti?« A obje su u krletki!

Druga slika: prije nekoliko godina kod nas na Jordanovcu pokušale su lastavice napraviti gnijezdo na jednom balkonu. Nije im uspijevalo, pa smo im pomogli, zabivši jedan čavao u kutu, blizu stropa. Sad imamo svake godine vjerne goste. Nedavno su imale drugu generaciju mladih — po dvije svaki put. Jednog dana jedna je poletjela, a druga je ostala u gnijezdu sama. Odjednom došlo je čitavo jato lastavica. Oblijetale su gnijezdo i cvrkutale, vjerojatno dozivale: hajde, i ti poleti. Jedna i druga slika imaju određenu simboliku za zbivanje u obitelji.

Naravna je težnja poletjeti iz ograda krletke i gnijezda u još nepoznate i neizvjesne prostore slobode. Da bi se poletjelo, međutim, potrebna je unutarnja snaga, vještina i odvažnost. Roditelji puštaju, štoviše, nukaju dijete da počne samo hodati, pa i uz rizik da padne — ali na tepihu, nipošto ne na kamenom tlu. Jer, kako je rečeno ovih dana: djeca su dragulji — povjereni brižnoj ljubavi roditelja. Prema mjeri i dobi rasta i dozrijevanja, sposobnosti za samostalan let, oni uzmiču sa svojim ogradama-zakonima, i nova osoba kroči i oporim stazama života — sve samostalnije, sve odgovornije.

Hoćete li ikada biti kadri to ostvariti? Odgovoriti na sva pitanja i zahtjeve? Izaći u susret svim očekivanjima u pravo vrijeme, na ispravan način? Ostvariti zrelost svoju i svoje djece? Pred zadaćom svoga poslanja u Crkvi i društvu — biti roditelj i odgajatelj — koliko vam se sličnih tjeskobnih pitanja ovih dana rađalo? To znade samo vaše srce, vaša savjest — i Gospodin.

Kad se Marija, Majka Isusova, našla pred zadaćom majčinstva, smetena je pitala: »Kako će se to zbiti?« Odgovor: »Ne boj se, Marijo!... Sila će te Svevišnjega osjeniti« (Lk 1, 29.35). I vama, dragi roditelji, i djeco, i mladi, danas Duh Božji govori Isusovim riječima: Neka se ne uznemiruje srce vaše. I vas prožima sila Svevišnjega. Ne uznemirujte se što ćete reći ili govoriti. Dat će vam se u onaj čas!

Svima nam poručuje Sv. Pavao: »Tako, braćo moja ljubljena, budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u djelu Gospodnjem, znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu« (I Kor 15,58). »Uostalom, braćo, radujte se, usavršavajte se, tješite se, složni budite, mir njegujte, i Bog ljubavi i mira bit će s vama« (2 Kor 13,11). Tako neka bude: Amen!

Valentin Pozaić DI